

Молдова – Україна Спільна операційна програма

Затверджена на установчому засіданні Спільного керуючого комітету

6 жовтня 2014 р., м. Київ

Зміст

1.	Резюме / вступ	3
2.	Стратегічний аналіз прикордонних регіонів	3
2.1	Регіони, які мають право на участь у Програмі.....	3
2.2	Взаємовідносини Молдови та України на сучасному етапі.....	4
2.3	Аналіз прикордонних регіонів	4
2.4	Аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз (SWOT).....	8
3.	Стратегія програми територіального співробітництва.....	9
4.	Пріоритети та дії.....	10
4.1	Операційне завдання 1: Покращення умов життя місцевих громад	10
4.2	Операційне завдання 2: Рішення спільних проблем.....	10
4.3	Операційне завдання 3: Культура, освіта та спорт	10
5.	Індикатори результативності.....	11
6.	Керування програмою	11
6.1	Спільний керуючий комітет.....	11
6.2	Адміністратор програми.....	12
7.	Реалізація програми.....	13
7.1	Вимоги до проектів.....	13
7.2	Вимоги до бенефіціарів проектів	13
7.3	Укладення контракту і порядок реалізації проекту.....	14
7.4	Допустимі витрати та рівень підтримки	16
8.	Розподіл фінансування.....	16

Додатки

Додаток 1: Карта регіону реалізації Програми	17
Додаток 2: Регіональні статистичні дані.....	18
Додаток 3: Індикатори моніторингу ефективності Програми	19
Додаток 4: Управління Програмою.....	21
Додаток 5: Результати консультацій із зацікавленими сторонами.....	22

1. Резюме / вступ

Відповідно до Плану дій Програм територіального співробітництва країн Східного партнерства (додається до Імплементаційного рішення Комісії С(2013)8293 від 22.11.2013 р.) і Стратегії Програм територіального співробітництва країн Східного партнерства Програма територіального співробітництва Молдови та України (Програма МС) була спільно підготовлена під керівництвом Державної канцелярії Республіки Молдова та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з урахуванням рекомендацій Програми сприяння територіальному співробітництву країн Східного партнерства (Програми сприяння ЕаРТС).

З метою забезпечення більш активної участі громад обох країн-учасниць – Молдови та України у програмі ТЗ партнери з Молдови та України сформували робочу групу для розробки Спільної операційної програми. До складу робочої групи увійшли представники таких організацій:

Молдова: Державна канцелярія, Міністерство закордонних справ, Міністерство фінансів, Міністерство регіонального розвитку та будівництва, представники регіонів та Національної платформи Молдови «Форум громадянського суспільства Східного партнерства»

Україна: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство закордонних справ, представники облдержадміністрацій Чернівецької, Вінницької та Одеської областей, Національна платформа України «Форум громадянського суспільства Східного партнерства»

Засідання робочої групи відбулося 08 листопада 2013 р. у м. Одеса, Україна. Подальші консультації проходили на регіональній конференції, присвяченій територіальному співробітництву Молдови та України, яка відбулася 12 грудня 2013 р. у м. Кишинів, Молдова, а також на Конференції, присвяченій відкриттю програми ЕаРТС, яка відбулася 4 липня 2014 р. у м. Тбілісі, Грузія. Друге засідання робочої групи було проведено 15 липня 2014 р. в м. Кишинів, Молдова.

Консультації з громадськістю з питань Спільної операційної програми були проведені у червні – липні 2014 р. (Додаток 5). Остаточну версію Спільної операційної програми обговорювали і ухвалили на засіданні Спільного керуючого комітету 6 жовтня 2014 р. в м. Києві, Україна.

Цей документ містить аналіз соціально-економічного і екологічного розвитку регіонів, розташованих уздовж молдовсько-українського кордону, SWOT-аналіз у формі таблиці (Розділ 2), стратегію територіального співробітництва та операційні завдання (Розділ 3), а також встановлює пріоритети та можливі напрями діяльності (Розділ 4), визначає бенефіціарів проектів та методи здійснення програми (Розділи 5-7).

Спільна операційна програма охоплює конкретні аспекти територіального співробітництва уздовж кордону Молдови та України. У зв'язку з цим Програма враховує фактичний контекст, національні заходи і Молдови, і України в рамках національної регіональної політики, чинних програм територіального співробітництва Молдови, України та Румунії та програми Чорноморського регіону.

2. Стратегічний аналіз прикордонних регіонів

2.1 Регіони, які мають право на участь у Програмі

Зона дії програми ТС Молдова – Україна охоплює наступні регіони/адміністративні одиниці, розташовані уздовж молдовсько-українського державного кордону:

Молдова	Україна (області)
<ul style="list-style-type: none"> Уся територія 	<ul style="list-style-type: none"> Чернівецька область Одеська область Вінницька область

Програма ТС охоплює площу 101 766 км², у т.ч. 33 846 км² у Молдові та 67 920 км² в Україні. У 2012 р. загальна чисельність населення цього регіону склала 8 488,9 тис. жителів, з яких 3 559,5 тис. проживають у Молдові, а 4 929,4 тис. – в Україні.

Область	Площа (тис. км ²)	Відсоток від загальної площі країни (приблизно)	Населення (2012 р., тис. мешканців)	Відсоток від загальної численності населення (приблизно)	Щільність населення (мешканців/км ²)
Молдова					
Уся територія	33 846	100	3 559,5	100	105,2
Україна					
Чернівецька область	8 097	1,3	907,2	2,0	112,0
Одеська область	33 310	5,5	2 395,2	5,3	71,9
Вінницька область	26 513	4,4	1 627,0	3,6	61,4

2.2 Взаємовідносини Молдови та України на сучасному етапі

Республіка Молдова та Україна встановили дипломатичні відносини у 1992 р. Станом на січень 2014 р. відносини між двома країнами підкріплені 128 різноманітними чинними правовими актами та документами (договорами, угодами тощо). Найбільш актуальні у цьому контексті правові документи включають Договір про добросусідство, дружбу і співробітництво (1992 р.), Договір про державний кордон (1999 р.), а також Консульську конвенцію між Україною і Республікою Молдова (1995 р.).

Довжина кордону між Республікою Молдова і Україною становить 1 222 км, у т.ч. 955 км сухопутного кордону, а 267 км – річкового. Уздовж молдовсько-українського кордону організовано 67 постійно діючих контрольно-пропускних пунктів трьох категорій:

міжнародні – для перетину державного кордону особами і транспортними засобами, що належать будь-якій державі;

міждержавні – для перетину державного кордону особами і транспортними засобами з Республіки Молдова і України; а також

локальні КПП – для перетину кордону громадянами Республіки Молдова і України, які проживають у суміжних адміністративних районах.

У своїх взаємовідносинах Молдова та Україна мають враховувати особливість державного кордону двох країн – сепаратистський регіон Придністров'я у Молдові, над яким Уряд Республіки Молдова не має повного контролю. Цей регіон примикає до 454 км державного кордону з Україною, вздовж якого розташовані 25 контрольно-пропускних пунктів. Внутрішній кордон між Придністровським регіоном та іншими регіонами Молдови не контролюється молдовськими прикордонниками. Однак організовано декілька митних пунктів на автодорожніх пунктах пропуску, які функціонують за підтримки поліції.

Також необхідно враховувати й інший аспект – особливу ситуацію, обумовлену географічним розташуванням молдовського села Паланка. Територія цього села заходить в Одеську область України, унеможливаючи проїзд з однієї частини України (з півночі) на південь без перетину території Республіки Молдова.

2.3 Аналіз прикордонних регіонів

Прикордонні регіони, які можуть брати участь у Програмі, характеризуються схожими географічними умовами і спільною історією соціально-економічного розвитку на перехідному етапі. Але на початку

перехідного періоду вихідні умови були різними і визначили сьгоднішній стан розвитку. Західні регіони Молдови поставляли сільськогосподарську продукцію, при цьому великі промислові об'єкти розвивалися лише у східній частині, яка зараз утворює регіон Придністров'я. На українському боці кордону також розвивалося сільське господарство, однак промисловість відіграє більш важливу роль. Крім того, Одеська область завжди мала особливе положення, будучи морським транспортним вузлом Чорноморського регіону.

Руйнування колишніх економічних зв'язків викликало проблеми, особливо, для Молдови, де внутрішній попит є обмеженим: Молдові не вдалося відновити падіння експорту. Водночас аграрні прикордонні регіони України могли б виграти завдяки більшій території країни і зростаючому внутрішньому попиту, а також завдяки зростаючим обсягам торгівлі на світових ринках. Крім того, необхідна переорієнтація торгівлі проходила набагато легше у випадку більш стандартизованих промислових товарів, аніж у випадку сільськогосподарської продукції. Таким чином, Молдова відстала в економічному розвитку, і все ще має знайти своє місце.

На відміну від економічного розвитку інституційні структури країн, а також освітній рівень та адміністративні норми є схожими. Російська мова продовжує бути мовою міжнародного спілкування, яка зрозуміла на території всього регіону і є чинником, що сприяє прикордонному співробітництву.

Географія та інфраструктура: Географічні умови регіонів реалізації Програми дещо відрізняються: від Карпат, які є частиною Чернівецької області, на півночі до горбистих ландшафтів Вінницької області та Молдові рівнинних прибережних і берегових зон Чорного моря на півдні України в Одеській області. Кліматичні умови з м'якою зимою та літом в середньому сприятливі. Регіон не зазнає різких змін клімату, проте зростає число випадків засухи і повеней, які виникають внаслідок кліматичних змін, вимагають відповідних заходів адаптивного характеру та заходів зі зниження наслідків.

Регіони в зоні дії Програми мають вигідне географічне положення: саме тут перетинаються або близько розташовані ряд європейських і міжнародних транспортних коридорів та вузлів, наприклад, Європа – Кавказ – Азія, Балтійське море – Чорне море, Москва – Київ – Бухарест. Транспортні маршрути між регіонами загалом добре розвинені для всіх видів транспорту, хоча здебільшого якість не відповідає європейським стандартам. Порушення транспортного сполучення викликані особливим статусом Придністров'я, проте важливі залізничні шляхи, що з'єднують Кишинів і Одесу вже відкриті. У регіоні Програми діють декілька міжнародних аеропортів, хоча і не всі з них функціонують в повному обсязі. Два найбільших міжнародних аеропорти – Кишинів і Одеса – обслуговують 1,3 млн. і понад 1,0 млн. пасажирів, відповідно.

Демографія та населення: Територія Програми характеризується природним спадом чисельності населення, який почався після набуття обома країнами незалежності на початку 90-х рр. і триває досі. Населення Молдови скоротилося приблизно на 10% з 2004 р.; аналогічні тенденції спостерігаються в Чернівецькій і Вінницькій областях, хоча в Одеській області темп скорочення населення дещо нижче. Негативна динаміка на українському боці кордону зумовлена низьким рівнем народжуваності, однак міграційний приплив населення в регіонах залишається позитивним, хоча і становить лише кілька сотень людей у кількісному вираженні. Переселення з сіл у міста і, особливо, в столицю Київ носить відчутний характер і збільшується в останні роки. У Молдові з 2009 р. спостерігається аналогічна тенденція щодо відтоку населення у великі населені пункти – столицю Кишинів і друге за величиною місто Бельці. Процес урбанізації у Молдові частково пояснюється переїздом студентів до столиці, що сприяє «відтоку мізків» та скороченню населення сільської місцевості. Однак процес міграції робочої сили дещо неконтрольований і характеризується зростанням соціальних і інфраструктурних проблем у містах. Незважаючи на ці тенденції, більша частина населення зони дії Програми залишається проживати у сільських регіонах. У Молдові та Чернівецькій області сільське населення складає понад 57%, у Вінницькій області – близько половини, а в Одеській області – одну третину від загальної чисельності населення регіону.

У Молдові спостерігається потужна зовнішня міграція сезонної робочої сили; більша частина якої (75%) прямує до Росії, а решта – переважно до країн ЄС. За даними перепису населення кількість «тимчасово

відсутніх» резидентів Молдови становить близько 10% населення, при цьому північ Молдови є лідером за цим показником. Оскільки ця категорія робочої сили представлена, здебільшого, молодим й добре освіченим населенням, значна частина активної робочої сили постійно виїжджає з країни, що представляє серйозні наслідки для потенціалу економічного розвитку країни.

Етнічний склад регіону Програми відносно однорідний: єдина етнічна група (українці чи молдовани) становить більшість населення регіону. Проте етнічні меншини відіграють певну роль у Молдові та у відповідних регіонах України: залежно від регіону проживають громади росіян, гагаузів, болгар, румунів, греків та євреїв. Окрім того, основні етнічні групи змішані між собою: близько 10% населення Молдови мають українське походження і навпаки. За даними Центру Молдовської діаспори, найбільше молдован проживає у Чернівецькій та Одеській областях. Окрім того, більшість гагаузів проживають в Україні (переважно в Одеській області), а не в Гагаузії, автономно-територіальному утворенні Республіки Молдова. До того ж, сезонна міграція робочої сили між країнами вносять певну плутанину. Розкид етнічних громад у зоні дії Програми відкриває можливості для заохочення культурного розмаїття та інтеграції меншин, що могло б сприяти, таким чином, загальному порозумінню.

Сільське господарство: Сільське господарство становить економічну основу всіх регіонів Програми, за винятком Одеської області, де домінують транспортні послуги. Кліматичні умови регіону сприятливі для розвитку цього сектора. Однак низка факторів, наприклад, глибокий поділ праці, були успадковані з радянських часів. Як наслідок, у сьогоднішніх фермерів відсутні загальні навички, що перешкоджає подальшому розвитку високо конкурентного сільського господарства. У Молдові сільськогосподарський сектор переважає у південних районах країни. Тут у сільському господарстві зайнято близько 60% робочої сили. Безліч невеликих приватних земельних ділянок передані в оренду інституційним інвесторам, які консолідують їх і можуть обробляти великі площі, досягаючи економії масштабу і виходячи на міжнародні ринки. У центральних районах ферми займаються виноградарством; однак тут також можна збирати врожаї фруктів і овочів три рази на рік, що забезпечує високий дохід. У північних районах орні угіддя були значно розділені на етапі приватизації. Як наслідок, фермерські господарства виявилися настільки малими, що ледве спроможні покривати власні потреби. В українських прикордонних регіонах, за винятком гірських районів, переважає аналогічна спеціалізація сільськогосподарського виробництва. Таким чином, багато проблем, пов'язаних з сільським господарством, є загальними по обидві боки кордону. Дедалі більша вразливість до стихійних лих, частота та інтенсивність яких підвищується, низька продуктивність праці через відсутність доступу до технологій, недостатньо розвинена інфраструктура для зберігання, збору врожаю та транспортування до центральних ринків, необхідність управління водними ресурсами з метою зрошення – лише декілька питань, які можуть бути вирішені транскордонними асоціаціями фермерів.

Промисловість: На молдовському боці кордону ядром промислового виробництва є Придністров'я. Однак оскільки регіон не знаходиться під контролем уряду Молдови, влада Молдови не має повної статистичної інформації. За розрахунками промисловість в Придністровському регіоні забезпечує близько 28% валової доданої вартості регіону, головним чином за рахунок виробництва електроенергії і роботи Молдовського металургійного заводу. В інших частинах країни промисловість відіграє незначну роль і орієнтована на виробництво продуктів харчування та напоїв (43% всього промислового виробництва), а також текстильну та шкіряну промисловість (7,2%). Прикордонні регіони зони дії Програми на українському боці кордону не вносять значний вклад у загальний обсяг промислового виробництва України. Загалом, промислове виробництво трьох регіонів складає всього 5,1% від загального обсягу промислового виробництва, при цьому Одеська область є найбільш промислово розвинутою. Тут розташовані об'єкти металургійної, машинобудівної, хімічної і нафтохімічної галузей, які частково працюють на експорт.

Сфера послуг, у т.ч. туризм: Сфера послуг – найбільш динамічний сектор зони дії Програми: темпи розвитку цієї галузі збільшилися удвічі від початку 90-х рр. Найбільший внесок в Одеській області забезпечує торгівля (майже чверть регіональної доданої вартості). Морські порти Одеської області відіграють важливу роль в якості міжнародного транспортного вузла для транспортування товарів. Від порта Південнийбере свій початок нафтопровід до Польщі. Хороша транспортна інфраструктура і вигідне географічне положення Молдови також сприяють розвитку країни як транспортного вузла в напрямку

країн Західної Європи, хоча автомобільні та залізничні транспортні шляхи характеризуються низькою якістю і застарілими технологіями. Будівництво нових будівель є менш важливим для регіональних економік, тоді як реконструкційні роботи в державному та житловому секторах створюють хороші можливості для місцевого бізнесу. Телекомунікаційні послуги, у тому числі надання доступу до мережі Інтернет у сільській місцевості, все ще недостатньо розвинені і вимагають великих інвестицій.

На сьогоднішній день туристичний сектор, як правило, відіграє незначну роль в економіці регіонів зони дії Програми, забезпечуючи лише 1 – 3% валової доданої вартості, але потенціал цього сектора вважається високим. Туристична інфраструктура по обидві боки кордону дещо застаріла і пристосована до послуг колективного туризму, який переважав у Радянський період. З боку Молдови, за винятком Кишинєва, рівень туризму не відповідає очікуванням міжнародних туристів. За останнє десятиліття можливості для розміщення та проживання звичайних туристів в Молдові розвиваються повільно. Тільки місця відпочинку для дітей характеризуються значним збільшенням потужностей майже на 20% і становлять понад 50% від загального числа об'єктів розміщення і проживання. В українських регіонах місця відпочинку в Карпатах розвинені відносно добре, як і готельна інфраструктура в Одесі. Але ані потужності, ані якість послуг, ані знання персоналу не зможуть задовольнити попит, якщо розкривати і розвивати потенціал туризму.

Екологія, природні ресурси та культурна спадщина: У регіонах Програми розташовані численні об'єкти культурної спадщини та пам'ятники, музеї та фортеці, а також заповідники та природні об'єкти від Карпатських гір до прибережних районів Чорного моря. Загальновідомий винний шлях проходить переважно центральною частиною Республіки Молдова, де розташовані найбільш важливі монастирі країни (наприклад, Кепріяна, Хинку, Добруша). У зоні дії Програми на українській стороні розташовані об'єкти, включені до списків Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО (наприклад, Резиденція митрополитів Буковини і Далмації в Чернівцях або історичний центр Одеси, який включений в попередній список).

Незважаючи на багатство природних ресурсів, екологічні збитки і поганий стан навколишнього середовища загалом становлять проблему для місцевих та регіональних органів влади. Технічно всі вони визнали захист довкілля одним з пріоритетних напрямів регіонального розвитку. Сільськогосподарські угіддя, які значною мірою страждають під час повеней Пруту і Дністра, потребують активізації заходів з управління ресурсами річок. Забруднення повітря стаціонарними джерелами обмежено через порівняно низький ступінь індустріалізації регіону. Різке збільшення обсягів відходів у сільських районах і низькі темпи утилізації у всій зоні дії Програми представляють серйозний привід для стурбованості з точки зору регіонального розвитку по обидва боки кордону. Наприклад, у Чернівцях відходи, що накопичилися з 2000 р., збільшилися у 8 разів; побутові відходи в містах Молдови зросли вдвічі порівняно з 2008 р. Як наслідок, обсяг неперероблених промислових відходів зростає.

Умови проживання: Умови проживання на всій території дії Програми досить різноманітні, так само як і галузі економічної активності населення та рівні розвитку загалом. Рівні доходу в Молдові відносно низькі: наявний дохід домогосподарств у середньому лише незначною мірою перевищує розрахунковий прожитковий мінімум і може досягатися тільки завдяки грошовим переказам, які становлять приблизно 17% від загального доходу і соціальних виплат (20%). Дохід від самостійної зайнятості у сільському господарстві додає ще 10%. Більша частина робочої сили зайнята у сільському господарстві – понад 60% на півдні і близько 40% в інших регіонах, переважно в натуральному господарстві. Офіційний рівень безробіття нещодавно скоротився: 5,6% за визначенням Міжнародної організації праці (МОП), яке використовується в офіційній статистиці. Однак рівень прихованого безробіття в сільському господарстві та міграції робочої сили свідчить про те, що при створенні нових робочих місць та бізнес-можливостей в інших сферах сільськогосподарського ланцюга формування доданої вартості, крім основного виробництва, або в інших недостатньо розвинених сферах послуг, можна забезпечити достатній приплив робочої сили.

Згідно з тією ж самою методологією рівень безробіття на українському боці варіює від близько 10% у Вінницькій області до 6% у розвинутій Одеській області, де попит на робочу силу різко зріс у сфері

торгівлі і транспорту, а рівень безробіття є нижчим за середній рівень по країні. Частка зайнятих у сільському господарстві значно нижча, ніж у сусідній Молдові: 30% у Вінницькій і 15% в Одеській області. У середньому тільки 10% жителів трьох прикордонних регіонів мають доходи нижче прожиткового мінімуму. Відповідно, доходи від зайнятості відіграють більш помітну роль порівняно з Молдовою (41% загального обсягу наявних доходів населення у Вінницькій і 55% в Одеській області). Залежність від соціальних переказів тут нижче, і грошові перекази в середньому статистично незначні.

Окрім того, в Молдові та Україні відрізняються абсолютні рівні забезпечення житла та житлової інфраструктури. Інфраструктура знаходиться у поганому стані у сільській місцевості Молдови, що перешкоджає економічній участі робочої сили. Деякі дороги меншого значення не заасфальтовані, і села відрізані від транспортного сполучення при поганій погоді. Низькоякісне медичне обслуговування та відсутність вищих навчальних закладів змушує переселятися у міста. До каналізації підключені лише 22% всіх домогосподарств, а багато населених пунктів не мають систем каналізації взагалі. Наявні водоочисні технології застарілі і частково не працюють, у результаті чого значні обсяги стічних вод скидаються безпосередньо у річки (частково у прикордонні або транскордонні річки). У зоні дії Програми на території України умови життя загалом вище з точки зору забезпечення житла та інфраструктури, але проблеми каналізації і, як наслідок, низької якості питної води не менш актуальні. Інша спільна проблема для всієї зони дії Програми – утилізація твердих побутових і промислових відходів, які можуть бути частково токсичними і небезпечними. Технології управління та переробки відходів розвинені недостатньо: відходи в основному зберігаються на відкритих звалищах, часто нелегальних. Проблеми, загальні по обидва боки кордону, демонструють безліч векторів для подальшого транскордонного співробітництва.

Досвід транскордонного співробітництва: Порівняно з іншими програмами територіального співробітництва країн Східного партнерства регіони зони дії цієї Програми накопичили великий досвід транскордонного співробітництва (ТС) за участі країн ЄС. Програма сусідства “Україна-Румунія” виконувалась у 2004-2006 рр. за бюджету від ТАСІС (6,5 млн. євро), ФАРЕ (29 млн. євро) та національного внеска Румунії (9,183 млн. євро). Програма мала такі пріоритети: сприяння місцевому соціально-економічному розвитку, прикордонна комплексна інфраструктурна система, міжлюдські контакти, та охоплювала Закарпатську, Івано-Франківську, Одеську та Чернівецьку області України. Схожа Програма сусідства виконувалась в той же термін між Румунією та Республікою Молдова. Оцінка програм від серпня 2006 р. підтвердила важливість проектів, розроблених на місцевому рівні з урахуванням місцевих ініціатив та відповідно до національних і регіональних програм розвитку.

Організації Молдови та Одеської області брали участь у двох програмах ТС ЄСП: Спільній операційній програмі Румунія – Україна – Республіка Молдова 2007-2013 рр., а також у Спільній операційній програмі Чорноморського регіону 2007-2013 рр. Чернівецька область бере участь у Програмі Румунія – Україна – Республіка Молдова, а також в іншій програмі ТС ЄСП – Програмі Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна на правах прилеглого регіону з обмеженими можливостями участі. Вінницька область може брати участь у програмі Румунія – Україна – Республіка Молдова також на правах прилеглого регіону.

Участь у програмах ТС ЄСП допомогла регіонам глибше зрозуміти спільні проблеми по обидва боки кордону і розвивати потужну проектну базу транскордонного партнерства. У зв'язку з цим яскравим прикладом можуть стати результати останніх конкурсів проектних пропозицій: з 1060 пропозицій, поданих в рамках другого конкурсу (2011 р.) за Програмою Румунія – Україна – Республіка Молдова, 272 заявки були подані молдовськими організаціями, а 141 – українськими.

2.4 Аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз (SWOT)

Сильні сторони	Слабкі сторони
Сприятливі кліматичні умови для розвитку ефективного аграрного та екологічного виробництва.	Скорочення та старіння населення, скорочення населення у сільській місцевості, міграція в столиці та за кордон.
Добре розвинена мережа міжнародної транспортної інфраструктури через регіон Програми.	Висока залежність регіональної економіки від сільськогосподарського сектора.

<p>Географічна близькість до європейських ринків. Багатство природної та культурної спадщини. Великий досвід у програмах транскордонного співробітництва з країнами ЄС.</p>	<p>Залежність регіональної економіки країни від некваліфікованої робочої сили, що обмежує формування високої доданої вартості. Застаріла місцева інфраструктура (наприклад, каналізація, дороги), низька якість державних послуг. Недостатньо розвинений сектор малого та середнього бізнесу та сфери послуг загалом. Істотний відтік населення з регіону Програми.</p>
Можливості	Загрози
<p>Відкриття та подальша лібералізація торговельних відносин між країнами Східного партнерства та ЄС, а також розвиток торгових шляхів, що зв'язують ЄС, Кавказ і Азію. Синергетичні ефекти інших програм регіонального розвитку, які підтримують інвестиції у регіоні Програми. Ефекти «переливу» програм соціально-економічного розвитку ЄС, які сприяють позитивній інтеграції регіонів на ринках ЄС. Можливе підвищення попиту на екологічно чисті продукти на національних, регіональних і глобальних ринках. Розвиток тісних економічних і культурних центрів в регіоні програми, які можуть стати локомотивами регіонального розвитку. Подальша інтеграція ринків ЄС після процесу асоціації.</p>	<p>Різниця доходів в регіонах (на рівні господарської діяльності; сільських і міських районів). Різні інвестиційні можливості, що призводить до посилення нерівності в зоні дії Програми. Негативні наслідки змін клімату, які призводять до частих стихійних лих, особливо, повеней і засух. Ескалація «заморожених» конфліктів щодо Придністровського регіону Республіки Молдова, що може обмежити транскордонні контакти. Скорочення населення у сільській місцевості перешкоджає ефективному наданню місцевих державних послуг і забезпеченню інвестицій в інфраструктуру (технічне обслуговування і розробка нових об'єктів).</p>

3. Стратегія програми територіального співробітництва

Мета програми територіального співробітництва – зміцнення транскордонних контактів між місцевими органами влади, громадами та організаціями громадянського суспільства з метою сприяння виробленню спільних рішень для спільних проблем соціально-економічного розвитку.

Аналіз економічної, соціальної та екологічної ситуації в регіоні дозволяє зробити висновок про те, що територіальне співробітництво прикордонних регіонів Молдови та України буде плідним для вирішення трьох типів завдань, які неможна вирішити за допомогою окремих національних заходів регіонального розвитку.

Перше завдання – мінімізувати прямі негативні ефекти «переливу». Іншими словами, заходи, які реалізуються у прикордонному регіоні однієї країни, можуть стати обтяжливими і навіть згубними для прикордонного регіону іншої країни. Відповідні ризики – забруднення стічними водами прикордонних річок та токсичні відходи відкритих звалищ – можна подолати або усунути лише шляхом спільних дій двох країн.

Друге завдання – максимально збільшити безпосередні позитивні ефекти «переливу»: заходи, що проводяться в прикордонному регіоні однієї країни, можуть забезпечувати додаткову перевагу в прикордонному регіоні іншої країни за умови співпраці між країнами, обміну інформацією про ринки, технології, споживачів, а також сприяння переміщенню товарів і людей через кордони.

Третє завдання – розкрити потенціал реляційного/соціального капіталу по обидва боки кордону. Постійні міжособистісні контакти створюють атмосферу довіри і підвищують цінність обміну

інформацією. Підтримка заходів між людьми, що живуть по різні боки кордону, у сфері освіти, культури і спорту буде формувати реляційний капітал, який зменшує перешкоди для спілкування і може сприяти майбутній транскордонній діяльності в багатьох сферах.

4. Пріоритети та дії

Програма територіального співробітництва буде впроваджена з метою досягнення трьох операційних завдань:

- I. Поліпшення умов життя місцевих громад у прикордонних регіонах шляхом проведення спільних проектів на підтримку соціально-економічного розвитку.
- II. Рішення загальних проблем екології, зайнятості, охорони здоров'я та інших областей, що представляють загальний інтерес і транскордонне значення.
- III. Культура, освіта та спорт.

4.1 Операційне завдання 1: Покращення умов життя місцевих громад

На рівні цього завдання пріоритет будуть приділяти діяльності в наступних двох напрямках :

- Сприяння більш тісним бізнес-зв'язків через кордон

Молдова та Україна є важливими економічними партнерами. Регіональні економіки по обидва боки кордону характеризуються схожими соціально-економічними структурами і стикаються з аналогічними внутрішніми і зовнішніми проблемами і можливостями. У цих умовах регіони зони дії Програми можуть розглядатися як єдиний економічний простір для співробітництва. Це відкриває можливості для транскордонного обміну досвідом і практикою, забезпечення синергії або консолідації ресурсів та реалізації спільних проектів.

- Диверсифікація джерел доходу і розвиток альтернативної зайнятості у сільській місцевості

Як описано у Розділі 2, дохід домогосподарств у зоні реалізації Програми значною мірою залежить від грошових переказів, соціального забезпечення і сільського господарства. Ця проблема найбільш актуальна для сільської місцевості. За деякими винятками регіональні економіки у зоні реалізації Програми залежать від аграрного сектора, при цьому інші галузі економіки, як і раніше, розвинені недостатньо. Оскільки регіональний сільськогосподарський сектор збільшує свою продуктивність поступово, зростання зайнятості у цій галузі буде обмеженим. Отже, вивільняється значна кількість робочої сили, підвищуючи транскордонні потоки робітників-мігрантів. Диверсифікація сільських економічних структур, яка забезпечує альтернативи для зайнятості робочої сили, може сприяти необхідному балансу.

4.2 Операційне завдання 2: Рішення спільних проблем

На рівні цього завдання пріоритет будуть приділяти діяльності у наступних напрямках:

- Вирішення транскордонних екологічних проблем, підвищення готовності до надзвичайних ситуацій

Характерна особливість екології у зоні дії Програми – загальні басейни річок Дунай, Дністер і Прут. Втручання в екологічне середовище на одному боці кордону може мати наслідок – позитивний або негативний – на іншому боці кордону. Отже, вирішення екологічних проблем вимагає спільних зусиль. Низька якість інфраструктури водопостачання та очищення стічних вод, а також утилізація відходів на місцевому рівні впливає, з одного боку, на якість умов життя і господарської діяльності, а, з іншого боку, на стан навколишнього природного середовища в усьому регіоні. У цьому зв'язку маломасштабні спільні дії можуть сприяти досягненню глобального узгодженого підходу.

4.3 Операційне завдання 3: Культура, освіта та спорт

На рівні цього операційного завдання пріоритет буде приділятися зазначеним нижче напрямкам діяльності:

- Сприяння багатокультурному розмаїттю та соціальній інтеграції етнічних меншин по обидва боки кордону

Зона реалізації Програми територіального співробітництва характеризується багатокультурним середовищем, що представлене різними етнічними громадами. Для регіональних громад загалом це середовище представляє певні виклики, тому необхідно забезпечити їх інтеграцію у суспільство, зберігаючи при цьому їхню культурну самобутність та унікальність. Водночас при цьому відкриваються перспективи міжособистісного обміну для формування соціального капіталу.

- Сприяння зміцненню міжособистісних зв'язків у соціальній сфері, у сфері культури, освіти та спорту, приділяючи особливу увагу питанням молоді

Розвиток транскордонних зв'язків серед молоді може сприяти поширенню спільних цінностей і зміцненню культури співпраці, і, відповідно, дозволить закласти міцні засади для довгострокового співробітництва. Отже, інвестиції у ці зв'язки між молодіжними організаціями та їх участь у вирішенні соціальних, освітніх, екологічних та культурних проблем можуть сприяти підвищенню стійкості Програми загалом.

Приклади діяльності, яка очікує підтримки в рамках вищезгаданих пріоритетів, наведені у Керівництві для заявників.

5. Індикатори результативності

Моніторинг успіху програми територіального співробітництва дозволить визначити, якою мірою програма відповідає і сприяє стратегії Східної регіональної програми ЄСП на 2010-2013 рр. та Індикативній програмі на 2010-2013 рр. Для цього планується застосовувати наступний комплекс якісних та кількісних індикаторів:

Аспект	Спосіб вимірювання	Вихідний рівень	Цільовий показник
Підвищення рівня структурованих і інституціоналізованих контактів між місцевими органами влади прикордонних регіонів	Кількість заяв на участь у конкурсі проектів	0	120
	Кількість організацій, які подали заявки на участь	0	336
Кількість спільних проектів, упроваджених по обидва боки кордону	Кількість підписаних контрактів про надання грантів	0	20
	Кількість реалізованих проектів	0	20
Підвищення інтенсивності транскордонних контактів між місцевими громадами	Кількість спільних транскордонних заходів, реалізованих у рамках проектів	Не стосується	75

У Додатку 3 наведено комплекс індикаторів оцінки досягнень і результатів. Зазначені індикатори будуть використовувати як експериментальні критерії моніторингу соціально-економічних ефектів програми територіального співробітництва з точки зору розвитку регіону.

6. Керування програмою

Для управління спільною операційною програмою будуть використовувати нижчезазначену структуру:

Спільний керуючий комітет – спільний орган для забезпечення максимального залучення обох країн-учасниць у процес реалізації програми територіального співробітництва.

Адміністратор програми повністю відповідає перед Європейською Комісією за оперативні та фінансові аспекти управління та реалізації програми.

6.1 Спільний керуючий комітет

Спільний керуючий комітет засновується країнами-учасницями – Молдовою та Україною з метою забезпечення їх участі у діяльності програми. Кожна країна-учасниця призначає центральні, регіональні та локальні органи влади, а також організації громадянського суспільства, які зобов'язані делегувати

своїх представників у Спільний керуючий комітет. Призначення носить функціональний, а не особистий характер.

Повноважні представники наступних установ увійдуть до складу Комітету на постійній основі:

Республіка Молдова	Україна
<ul style="list-style-type: none">• Державна канцелярія• Міністерство закордонних справ та європейської інтеграції• Міністерство фінансів• Міністерство регіонального розвитку та будівництва• Асоціація голів районів Республіки Молдова• Національна платформа Молдови «Форум громадянського суспільства Східного партнерства»	<ul style="list-style-type: none">• Міністерство економічного розвитку та торгівлі• Міністерство закордонних справ• Чернівецька облдержадміністрація• Вінницька облдержадміністрація• Одеська облдержадміністрація• Національна платформа України «Форум громадянського суспільства Східного партнерства»

Наступні установи будуть брати участь у засіданнях Комітету в якості консультантів без права голосу:

<ul style="list-style-type: none">• Європейська Комісія в особі Представництва Європейського Союзу у Молдові та Представництва Європейського Союзу в Україні.• Німецьке товариство міжнародного співробітництва (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH) як Адміністратор.• Команда Програми сприяння територіального співробітництва країн Східного партнерства
--

Спільний керуючий комітет здійснює наступні функції:

- Затверджує спільну операційну програму, яка визначає цілі та пріоритети програми територіального співробітництва Молдова-Україна та вносить зміни до програми.
- Визначає оптимальний розподіл ресурсів програми за пріоритетами територіального співробітництва.
- Консультує Адміністратора програми з питань критеріїв відбору проектів та інструкцій для заявників, схвалює пакет конкурсних документів для подальшого затвердження Європейською Комісією.
- За погодженням з Адміністратором програми проводить відбір проектів для фінансування за рахунок програми територіального співробітництва; результати відбору повинні бути затверджені Європейською Комісією.
- Здійснює моніторинг досягнення цілей програми шляхом вивчення доповідей, представлених Адміністратором програми.

Рішення Спільного керуючого комітету приймаються за принципом «одна країна = один голос». Порядок роботи і способи прийняття рішень викладені у Регламенті діяльності Спільного керуючого комітету.

6.2 Адміністратор програми

Адміністратор програми відповідає за оперативне та фінансове управління програмою територіального співробітництва і виконує наступні функції:

- Готує та проводить конкурси проектних заявок.
- Забезпечує інформаційну підтримку заявникам під час конкурсів проектних заявок.
- Збирає та реєструє проектні заявки.
- Організовує відбір проектів.

- Підписує контракти про надання грантів та здійснює платежі.
- Контролює оперативні і фінансові аспекти реалізації проектів.
- Звітує перед Європейською Комісією щодо фінансових і оперативних аспектів реалізації проектів.

Адміністраторпрограми може підписувати контракти з одержувачами грантів тільки після затвердження Спільним керуючим комітетом та Європейською Комісією остаточного переліку проектів, відібраних для фінансування.

Для виконання вищевказаних функцій Європейська Комісія призначила Німецьке товариство міжнародного співробітництва (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH) в якості Адміністратора програми. Окрім функцій оперативного та фінансового управління програмою Адміністратор буде також виконувати функції Секретаріату Спільного керуючого комітету.

Адміністраторпрограми Північ, з головним офісом в Києві, Україна, відповідає за Програму територіального співробітництва Молдова – Україна. Окрім головного офісу, Адміністраторпрограми Північ має технічний секретаріат у Кішіневі, Молдова.

7. Реалізація програми

7.1 Вимоги до проектів

Проекти, які дійсно носять транскордонний характер, за участю щонайменше одного партнера від кожної країни-учасниці мають право на отримання фінансування в рамках програми територіального співробітництва. Як правило, заходи, що проводяться в рамках проектів, повинні відповідати програмі. Виключення (якщо є) будуть вказані в інструкції для заявників. Безпосередні результати проектів повинні забезпечувати певний ефект по обидва боки кордону у відповідній зоні дії програми.

Правило про некомерційну діяльність застосовується до всіх проектів, які фінансуються програмою, тобто проекти, реалізовані в рамках програми, не можуть переслідувати цілі отримання прибутку. Підтримка комерційної діяльності у значенні державної допомоги надаватися не буде.

Тривалість реалізації проекту становить мінімум 9 і максимум 18 календарних місяців. На момент підписання контракту про надання гранту між бенефіціарами та Адміністратором програми максимальний період реалізації проекту може бути переглянутий для того, щоб забезпечити завершення проектів, що реалізуються за підтримки програми, до 31 грудня 2016 р.

Розвиток інфраструктури, що сприяє досягненню операційних завдань програми, може бути фінансованій в межах програми.

7.2 Вимоги до бенефіціарів проектів

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, прирівняні до них громадські структури¹, неурядові та некомерційні організації, що реалізують проекти, які представляють загальнодержавний інтерес, мають право на підтримку з боку програми територіального співробітництва. Зокрема, такі організаційно-правові форми (відповідно до визначення національного законодавства країни-учасниці) будуть мати право на підтримку:

¹ Структури повинні відповідати наступним критеріям: (а) створені для конкретної мети задоволення загальних потреб і не мають промислового або комерційного характеру; (b) мають статус юридичної особи, а також (с) фінансуються переважно державними, регіональними або місцевими органами влади або іншими суб'єктами публічного права; або знаходяться під управлінням зазначених органів або мають адміністративну, управлінську чи спостережну раду, склад якої більш ніж на половину призначається державними, регіональними або місцевими органами влади або іншими суб'єктами публічного права. Директива 2004/18/ЄС від 31.03.2004 р., OJ L 134/114 від 30.04.2004 р.

Молдова	Україна
<p>Державні органи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Місцеві та регіональні органи державної влади (Закон Республіки Молдова «Про місцеве публічне управління» № 436 від 28.12.2006 р.) <p>Громадські органи, прирівняні до державних:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комунальні та муніципальні підприємства (Постанова Уряду Республіки Молдова «Про затвердження приблизного положення про муніципальне підприємство» № 387 від 06.06.1994 р.) <p>Неурядові та некомерційні організації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Громадські об'єднання (Закон Республіки Молдова «Про громадських об'єднаннях» № 837 від 17.05.1996 р.) <p>Будь-яка інша національна організаційно - правова форма, що відповідає визначенням державних органів, громадських органів, прирівняних до державних, неурядових і некомерційних організацій у контексті Директиви 2004/18/ЄС.</p>	<p>Державні органи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Органи місцевого самоврядування (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997 р.) • Місцеві державні адміністрації (Закон України «Про місцевої державної адміністрації» № 586-XIV від 09.04.1999 р.) <p>Громадські органи, прирівняні до державних:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Суб'єкти публічного права, створені за рішенням органів місцевого самоврядування або державних адміністрацій (Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р., ст. 81) <p>Неурядові та некомерційні організації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Громадські об'єднання (Закон України «Про громадські об'єднання» № 4572-VI від 22.03.2012 р.) • Благодійні організації (Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» № 5073-VI від 05.07.2012 р.) <p>Будь-яка інша національна організаційно - правова форма, що відповідає визначенням державних органів, громадських органів, прирівняних до державних, неурядових і некомерційних організацій у контексті Директиви 2004/18/ЄС</p>

Лише органи, розташовані в регіоні дії програми, можуть отримати фінансову підтримку в рамках цієї програми.

Юридичні особи, що не підпадають до жодної категорії, можуть брати участь у проектах в якості асоційованих партнерів. Вони повинні фінансувати свою діяльність за рахунок власних ресурсів і не мають права на отримання фінансування в рамках програми територіального співробітництва.

7.3 Укладення контракту і порядок реалізації проекту

Процедури укладення контракту та реалізації проекту у рамках програми територіального співробітництва визначені у Практичному керівництві про процедури укладання контрактів для реалізації зовнішніх проектів Європейської Комісії (PRAG) у чинній редакції на момент початку проведення конкурсу проектів. Програма буде реалізовуватися на основі єдиної процедури роботи з заявками та єдиного процесу відбору по обидва боки кордону.

Пакет апікаційних документів, у тому числі форма заявки і керівництво для заявників, повинні бути розроблені Адміністратором програми у співпраці з Програмою сприяння EaPTC. Програма буде реалізовуватися за допомогою відкритого конкурсу пропозицій. За період дії Програми буде проведено лише один конкурс пропозицій. Після узгодження пакету апікаційних форм зі Спільним керуючим комітетом та Європейською Комісією Адміністратором програми оголошує про проведення конкурсу проектних заявок.

Адміністраторпрограми у співпраці з Програмою сприяння EaPTC надає потенційним заявникам всю необхідну інформацію з питань конкурсів пропозицій. Провідні заявники повинні надати свої проектні заявки (включаючи електронну версію) безпосередньо в офіс Адміністратора програми в Києві особисто, кур'єром або рекомендованим листом. Порядок подання проектної заявки буде викладений у керівництві для заявників.

Оцінка заявок та відбір проектів будуть проводитися у два етапи: 1) адміністративна перевірка та оцінка **відповідності** заявників; та 2) оцінка **якості** відібраних заявок (на основі критеріїв відбору та критеріїв визначення переможця конкурсу). Адміністраторпрограми відповідає за організацію процесу оцінки, а

Спільний керуючий комітет приймає остаточне рішення про результати оцінки проектів, які повинні затверджуватися Європейською Комісією.

Адміністраторпрограми розкриває заявки, подані у встановлений термін, перевіряє відповідність адміністративним вимогам та **вимогам до заявників**. Під час перевірки прийнятності Адміністратор може співпрацювати з національними органами влади та Представництвами Європейського Союзу в Молдові та Україні з метою перевірки правового статусу заявників, а також з метою уникнення можливого перекриття фінансування за рахунок інших джерел ЄС або державного бюджету. Зазначені перевірки та уточнення повинні проводитися на засадах об'єктивності та конфіденційності. Національні органи, що беруть участь у проектах, повинні залишатися незалежними у ході цього процесу. Результати розкриття заявок, перевірки адміністративного відповідності та критеріїв придатності затверджуються Спільним керуючим комітетом. Оцінка **якості** заявок проводиться незалежними експертами, які будуть відібрані під час відкритого конкурсу (на основі ТЗ, проект якого розробляє Адміністраторпрограми при проведенні консультацій / за узгодженням зі Спільним керуючим комітетом). Члени Спільного керуючого комітету та Адміністраторпрограми затвердять перелік цих експертів. Застосовується правило «чотирьох очей», тобто кожна заявка оцінюється щонайменше двома експертами. Якщо два експерти прийшли до різних висновків під час оцінки, залучають третього експерта. Звіт про результати оцінки, складений Адміністратором на підставі рекомендацій експертів, буде представлений Спільному керуючому комітету на затвердження і переданий до ЄК для остаточного візування.

Спільний керуючий комітет розглядає висновки експертів і може вимагати подальших роз'яснень. Якщо Спільний керуючий комітет не згоден з рекомендаціями експертів повністю чи частково, він має обґрунтувати причини, які протоколюються в остаточному висновку про результати оцінки.

Остаточний висновок про оцінку, заснований на стандартних документах PRAG, має містити підсумкову оцінку кожної правомочної заявки, включаючи оціночні таблиці, оцінки та коментарі експертів і членів Спільного керуючого комітету, а також список неправомочних заявок із зазначенням причин відмови.

Результати відбору проектів, затверджених Спільним керуючим комітетом, будуть вважатися дійсними тільки після візування Європейською Комісією.

Перед укладенням контракту Адміністратор може вимагати внесення до проекту змін. Однак, ці поправки можуть стосуватися лише незначних технічних аспектів, і у жодному разі не можуть змінювати зміст, цілі, основні результати або види діяльності проекту або будь-яку іншу умову, яка пов'язана з наданням гранту.

Після візування Європейською Комісією рішення Спільного керуючого комітету Адміністраторпрограми готує і підписує контракти на надання грантів з провідними партнерами проектів, які отримали фінансування. До підписання контракту про надання гранту всі партнери проекту мають викласти порядок своїх взаємовідносин у сфері управління та реалізації проекту на основі типової партнерської угоди, затвердженої Адміністратором програми і Спільним керуючим комітетом.

Адміністраторпрограми та Програма сприяння EaPТС забезпечують інформацію та підтримку для одержувачів грантів з метою ефективної реалізації проектів. Всі звіти в рамках проектів (проміжні звіти, остаточні технічні описові та фінансові звіти і, за необхідності, звіти про перевірку витрат), а також платіжні вимоги подаються до Адміністратора програми у Києві. Адміністратор обробляє звіти та платіжні вимоги і, відповідно, здійснює платежі одержувачам грантів. Детальніше інформація про порядок звітності та оплати буде вказана у керівництві з реалізації проектів, розробленому Адміністратора програми у співпраці з Програмою сприяння EaPТС.

Регулярно (кожні 6 місяців) Адміністраторпрограми проводить перевірку процесу здійснення програми на основі доповідей одержувачів грантів. Результати перевірки подаються Спільному керуючому комітету в інформаційних цілях.

Адміністратор буде робити необхідні кроки для забезпечення публічності фінансування з боку ЄС у зв'язку з заходами проектів, що фінансуються програмою. Члени Спільного керуючого комітету будуть активно брати участь у максимальному поширенні інформації про програму в цільовому районі та за його межами.

Діаграма, що ілюструє цикл реалізації програми, наведена у Додатку 4.

7.4 Допустимі витрати та рівень підтримки

Допустимі витрати – це фактичні витрати, понесені та сплачені бенефіціарами проекту в період реалізації проекту згідно з договором про надання гранту. Негрошові внески з боку бенефіціарів проекту та/або третіх осіб не належать до допустимих витрат. Визначення допустимих прямих і непрямих витрат відповідає стандартним положенням PRAG, якщо в інструкціях для заявників не передбачено іншого.

Гранти на відібрані для фінансування проекти складають максимум 90% від загальних допустимих витрат проекту і повинні співфінансуватися з інших джерел, крім бюджету Європейського Союзу і Європейського фонду розвитку, наприклад за рахунок місцевих, приватних та міжнародних донорів. Сума грантів становить мінімум 60 000 євро і максимум 250 000 євро. Гранти виплачуються провідним бенефіціарам проектів декількома траншами відповідно до положень, що застосовуються у тих чи інших умовах.

Посібник для заявників може містити детальну інформацію про допустимі витрати та інші фінансові положення.

8. Розподіл фінансування

Фінансування Європейським Союзом програми територіального співробітництва між Молдовою і Україною передбачено регіональними асигнуваннями бюджету Європейського інструменту сусідства та партнерства на 2013 рік.

Орієнтовний обсяг фінансування програми з боку ЄС був визначений Стратегією програм територіального співробітництва країн Східного партнерства і становить 3,3 млн. євро.

На основі результатів і висновків стратегічного аналізу прикордонних регіонів Молдови та України, передбачається наступний орієнтовний розподіл коштів на операційні завдання програми:

Операційне завдання I. Поліпшення умов життя	40 %
Операційне завдання II. Рішення спільних проблем	40 %
Операційне завдання III. Культура, освіта і спорт	20 %

Орієнтовний план фінансування (тис. євро)

	Фінансування ЄС	Співфінансування на національному рівні (країни-учасниці)	Інші донори	Приватне фінансування (партнери проекту)	Загальне фінансування
Операційне завдання I	1 320,0	0	0	146,67	1 466,67
Операційне завдання II	1 320,0	0	0	146,67	1 466,67
Операційне завдання III	660,0	0	0	73,33	733,33
Загалом:	3 300,0	0	0	366,67	3 666,67

Залежно від якості проектних заявок Спільний Керуючий Комітет може прийняти рішення про перерозподіл фінансування за операційними завданнями.

Додаток 1: Карта регіону реалізації Програми

Додаток 2: Регіональні статистичні дані

	Молдова	Україна		
	(уся країна)	Чернівецька область	Одеська область	Вінницька область
Населення (тис. мешканців)	3 559,5	905,4	2 395,8	1 619,2
Населення (% від загальної чисельності населення країни)	Не стосується	2,1	5,3	3,6
Сільське населення (% від загального регіону)	58,1	57,7	33,1	49,6
Внесок у національний ВВП (%)	Не стосується	0,9	4,9	2,2
С/г у ВВП регіону (%)	11,2	20,2	7,4	21,5
Промисловість у ВВП регіону (%)	11,4	9,9	12,7	13,7
Кількість місць у готелях (тис.)	27,9	3,7	21,7	.
Офіційний рівень безробіття (%)	5,6	8,2	6,0	9,7
Середньомісячна зарплата як відсоток від середньої зарплати по країні (%)	Не стосується	73,5	90,3	81,2
Кількість заповідників	5	3	1	1
Викиди зі стаціонарних джерел (тис. тон)	115,3	2,7	26,2	149,5

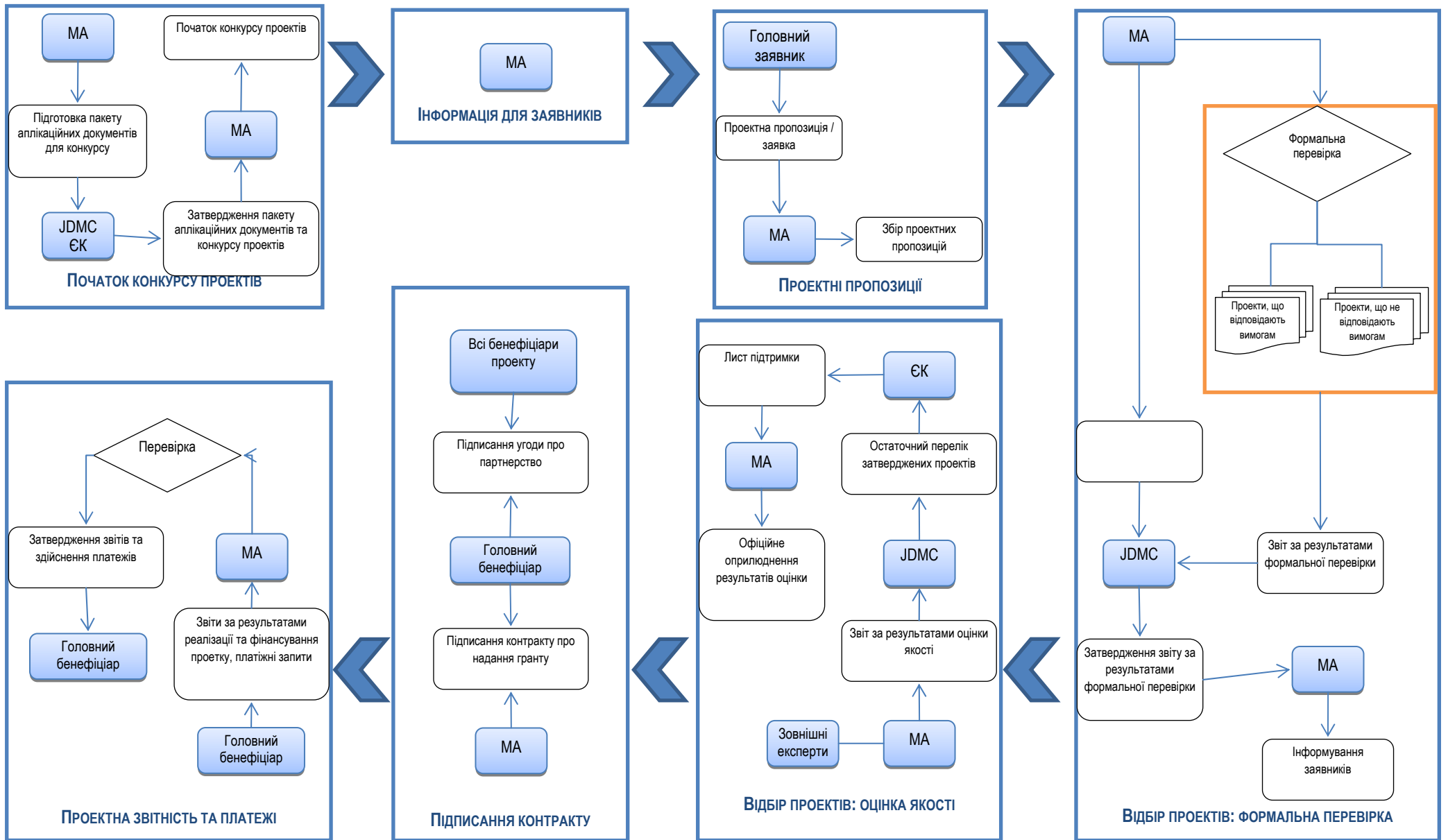
Джерело: Дані надані управліннями статистики.

Додаток 3: Індикатори моніторингу ефективності Програми

Операційне завдання	Напрямок діяльності	Індикатори ефективності	Індикатори результативності
I. Поліпшення умов життя місцевих громад у цільових прикордонних регіонах шляхом реалізації спільних проектів на підтримку соціально-економічного розвитку	<p>Розвиток більш тісних транскордонних бізнес-зв'язків</p>	<p>Кількість проектів, що забезпечують підтримку підприємствам регіону / спрямовані на поліпшення умов для підприємництва / встановлюють транскордонні бізнес-мережі.</p> <p>Кількість проектів, спрямованих на встановлення і підтримку транскордонних науково-дослідних мереж / інновації та формування бізнес-кластерів.</p>	<p>Кількість МСП / підприємців, які взяли участь у заходах, організованих проектами/отримали користь від проведених заходів.</p> <p>Кількість проведених заходів транскордонного партнерства/ ініціатив/ створених бізнес-мереж і кластерів.</p> <p>Кількість нещодавно створених форм транскордонного партнерства між місцевими та регіональними академічними установами, аналітичними, науково-дослідними центрами.</p> <p>Кількість спільних наукових досліджень, вивчень, опублікованих стратегій з питань регіонального соціально-економічного розвитку.</p> <p>Кількість спільних транскордонних заходів/ конференцій/ семінарів/ практикумів, організованих проектами з метою вирішення проблем розвитку транскордонного бізнесу.</p>
	<p>Диверсифікація джерел доходів і розвиток альтернативних можливостей працевлаштування у сільській місцевості</p>	<p>Кількість проектів у сфері розвитку сільських регіонів.</p> <p>Кількість проектів у сфері професійної освіти і навчання, спрямованих на перекваліфікацію сільського населення.</p>	<p>Кількість нових розроблених і впроваджених спільних програм професійно-технічного навчання.</p> <p>Кількість МСП / підприємців, які працюють у сільській місцевості по обидва боки кордону з використанням напрацювань проектів.</p> <p>Кількість зацікавлених сторін, охоплених транскордонними освітніми проектами.</p> <p>Кількість нових робочих місць для молоді, створених в сфері послуг у сільській місцевості.</p> <p>Кількість спільних транскордонних заходів/ конференцій/ семінарів/ практикумів, організованих проектами з метою вирішення проблем розвитку транскордонних сільських регіонів.</p>
II. Вирішення загальних проблем екології, зайнятості, охорони здоров'я та інших областей, що представляють загальний інтерес і транскордонне значення	<p>Вирішення транскордонних екологічних проблем, підвищення готовності до надзвичайних ситуацій</p>	<p>Кількість проектів, що встановлюють спільне управління заповідниками та/або природними ресурсами.</p> <p>Кількість проектів, спрямованих на вирішення надзвичайних проблем транскордонного характеру.</p>	<p>Кількість нещодавно створених транскордонних структур і механізмів, які забезпечують ефективне управління заповідниками та природними ресурсами.</p> <p>Кількість створених / підтримуваних мереж для обміну інформацією та координування</p>

Операційне завдання	Напрямок діяльності	Індикатори ефективності	Індикатори результативності
		<p>Кількість проектів, що встановлюють пряме транскордонне співробітництво серед зацікавлених сторін у сфері екології.</p>	<p>заходами захисту.</p> <p>Кількість розроблених та/або впроваджених спільних планів/стратегій управління.</p> <p>Кількість осіб, яким адресована інформація / заходи з підвищення обізнаності з метою популяризації сталого використання природних ресурсів.</p> <p>Кількість партнерств, встановлених між установами, які усувають наслідки надзвичайних ситуацій по обидва боки кордону.</p> <p>Кількість інституціоналізованих та сталих форм транскордонного партнерства, мереж, асоціацій та інших структур.</p> <p>Кількість спільних транскордонних заходів/ конференцій/ семінарів/ практикумів, організованих проектами з метою вирішення проблем екології.</p>
<p>III. Культура, освіта, спорт</p>	<p>Сприяння багатокультурному розмаїттю та соціальній інтеграції етнічних меншин по обидва боки кордону</p>	<p>Кількість проектів, спрямованих на вирішення питань, пов'язаних з багатокультурним розмаїттям та соціальною інтеграцією етнічних меншин по обидва боки кордону.</p>	<p>Кількість учасників різноманітних культурних та спортивних заходів, змагань, фестивалів, конференцій.</p> <p>Кількість людей, які поглибили свої знання про традиції, ситуації і проблеми своїх сусідів через кордон.</p> <p>Кількість організованих культурних заходів.</p> <p>Кількість учасників культурних заходів.</p> <p>Кількість інформаційних та промоматеріалів, виготовлених для популяризації культурного розмаїття та соціальної інтеграції етнічних меншин.</p>
	<p>Сприяння міжособистісним зв'язкам у соціальній сфері, у сфері культури, освіти і спорту, приділяючи особливу увагу проблемам молоді</p>	<p>Кількість проектів, які передбачають культурно-спортивну діяльність за участю представників обох боків спільного кордону.</p> <p>Кількість проектів, які покращують комунікацію і співпрацю через кордон.</p>	<p>Кількість організацій і людей, що беруть участь у транскордонній діяльності.</p> <p>Кількість розпочатих і реалізованих ініціатив.</p> <p>Кількість спільних транскордонних заходів/ конференцій/ семінарів/ практикумів, організованих проектами за участю молодіжних та інших організацій громадянського суспільства.</p> <p>Кількість транскордонних мереж, у межах яких створені / підтримуються молодіжні / освітні / культурні / соціальні організації.</p>

Додаток 4: Управління Програмою

МА = Адміністратор Програми
 JDMC = Спільний керуючий комітет

Додаток 5: Результати консультацій із зацікавленими сторонами

Після попереднього прийняття Спільної операційної програми на робочому засіданні представників Молдови і України у м. Кишинів 15 липня 2014 р. цей документ був опублікований на веб-сайті Програми сприяння ЕаРТС (www.eaptc.eu) з метою інформування громадськості та отримання коментарів. У липні Програма сприяння ЕаРТС забезпечила підтримку процесу консультацій з зацікавленими сторонами: була проведена серія засідань за участю регіональних державних і недержавних сторін у регіонах реалізації Програми. Резюме цих заходів наведено нижче:

Країна	Місто	Дата	Загальна кількість учасників	З яких представники		Стать	
				державних установ	недержавно го сектору	Ж	Ч
Молдова	Кишинів	14 липня 2014 р.	33	17	16	19	14
	Кагул	16 липня 2014 р.	19	10	9	11	8
	Бельці	17 липня 2014 р.	30	20	10	23	7
Україна	Чернівці	23 липня 2014 р.	40	22	18	12	28
	Вінниця	24 липня 2014 р.	45	25	20	33	12
	Одеса	25 липня 2014 р.	44	30	14	24	20
Загалом:	6 зустрічей		211	124	97	122	89

Під час консультаційних зустрічей з зацікавленими сторонами учасники отримали можливість прокоментувати проект Спільної операційної програми, надати рекомендації і висловити свої зауваження.